

Úvod

České domácnosti zaznamenaly v posledních dvou dekadách několik období, která změnila způsob jejich zacházení s penězi. Nejvýraznější změnou byl silný příklon ke spotřebě vyvolaný pestrou škálou stimulů i ambicí, ale také zároveň možností tento nárůst spotřeby saturovat – tj. dostatečný růst disponibilních příjmů domácností. Ten byl patrný zejména v době silné konjunktury české ekonomiky, jejíž začátek spadl už do roku 2004 a vrcholil v prvním pololetí roku 2008. Změnami procházela i ochota a schopnost spořit, tradiční produkty a typy úspor byly rozšířeny o alternativní spořicí a investiční produkty. Hmotné a finanční investice pak ústily do růstu bohatství českých domácností, jehož dynamika se během let 1993-2012 měnila v závislosti na faktorech ovlivňujících transakce s finančními i nefinančními aktivy a pohyby především v zadluženosti domácností (strana jejich závazků, tj. pasiv).

Studie se zabývá hlavními atributy prosperity institucionálního sektoru Domácnosti. Převažují datové zdroje národního účetnictví, v menší míře pak dodatečné zdroje informací z finančního sektoru, rodinných účtů a šetření příjmů a životních podmínek domácností (SILC). Bohatství domácností v České republice podle vývoje jejich čistého jmění je obsahem první kapitoly, v dalších částech studie je rozebírán jejich disponibilní důchod a analyzována jeho struktura. „Komplexní“ příjmy domácností tvořené mzdami a platy, zisky živnostníků - kteří jsou rovněž součástí sektoru domácností -, čistými příjmy z vlastnictví a příjmy dané saldem z přerozdělení jsou rozebírány jako zdroje disponibilního důchodu domácností. Vývoj výdajů domácností na konečnou spotřebu a také peněz odložených stranou ve formě hrubých úspor je pak součástí užití jejich disponibilního důchodu. Poslední kapitoly této analýzy se pak soustředí na různé typy úspor českých domácností, tradiční i alternativní, a také na vývoj jejich zadluženosti.

Analýza pracuje s daty poslední revize národních účtů k 30. dubnu 2013.